

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης: 148/2021

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Τμήμα Ε')

Συνεδρίαση της 13^{ης} Οκτωβρίου 2021

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Νίκη Μαριόλη, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Δημήτριος Μακαρονίδης, Ευαγγελία Σκαλτσά, Γεώργιος Βαμβακίδης, Αθανάσιος Θεοχάρης, Ευστράτιος Ηλιαδέλης, Μαρία Δεληγιάννη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Νικόλαος Πρίτσινας, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτ. 157109/29.97.2021 του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται αν, ενόψει του προβλεπόμενου από το Σύνταγμα (άρθρο 105 παρ.1) αυτοδιοίκητου του Αγίου Όρους, έχει η Διεύθυνση Υδάτων Κεντρικής Μακεδονίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης, καθ'ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα να εκδώσει διοικητικές πράξεις με αντικείμενο ρύθμισης χρήσεις ύδατος και εκτέλεση έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων, σύμφωνα με τις διατάξεις του

ν.3199/2003 και της ΚΥΑ 146896/14 που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση αυτού, σε περιοχές που είναι χωροθετημένες εντός του Αγίου Όρους.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Στις 28-06-2021 υποβλήθηκε στην Διεύθυνση Υδάτων Κεντρικής Μακεδονίας η υπ' αριθμ. πρωτ. 122783 αίτηση της εταιρείας M.B.P.C. ΙΚΕ για χορήγηση ενιαίας άδειας χρήσης ύδατος - εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΚΥΑ 146896/14. Η αίτηση αφορά μονάδα τυποποίησης - συσκευασίας ύδατος στη θέση «Διασταύρωση Δοντά» της Ιεράς Μονής Σίμωνος Πέτρας, η οποία φέρεται να έχει παραχωρήσει τη χρήση φυσικών πηγών υδροληψίας στην αιτούσα εταιρεία.
2. Στον φάκελο των δικαιολογητικών που συνοδεύει την κατατεθείσα αίτηση περιλαμβάνονται: α) η υπ' αριθμ. πρωτ. 277/27.5./9.6.2021 απόφαση της Γεροντικής Σύναξης της Ιεράς Μονής Σίμωνος Πέτρας Αγίου Όρους, απευθυνόμενη προς την αιτούσα εταιρεία M.B.P.C. ΙΚΕ, με θέμα «Ενιαία άδεια εκτελέσεως έργου αξιοποίησης υδάτινων πόρων και χρήσης ύδατος για την συσκευασία νερού από αναβλύσεις πηγής στην Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας Αγίου Όρους», β) απόσπασμα της υπ' αριθμ. 042/2021 Απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονομιάς (Κε.Δ.Α.Κ.) με θέμα «Έγκριση μελέτης και περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου «Υδρομάστευση πηγών και κατασκευή υδραγωγού της Ι.Μονής Σίμωνος Πέτρας» και γ) απόσπασμα της υπ' αριθμ. 049/2021 Απόφασης του ίδιου Δ.Σ. με θέμα «Έγκριση της μελέτης του έργου «Κτιριακές υποδομές για την αποθήκευση, τυποποίηση και συσκευασία δασικών και φυσικών προϊόντων της Ι.Μονής Σίμωνος Πέτρας».
3. Ακολούθως, η ερωτώσα υπηρεσία με το με αριθμ.πρωτ.197365/7.9.2021 έγγραφό της, αφού επισημαίνει ότι η κατασκευή του υπόψη έργου έχει ήδη προχωρήσει σε μεγάλο βαθμό, δεν έχει όμως ολοκληρωθεί, διατυπώνει την

άποψη ότι «δεν συντρέχουν οι κατά νόμο προϋποθέσεις για την χορήγηση ενιαίας άδειας χρήσης ύδατος-εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων εντός του Αγίου Όρους» και ότι «όπου ο νομοθέτης θέλησε να ρυθμίσει ζητήματα που δεν ρυθμίζονται από το αγιορείτικο δίκαιο, θέσπισε νομοθετήματα, σύμφωνα με το ειδικό καθεστώς του και σε εναρμόνιση με την κοινή νομοθεσία».

4. Με τα δεδομένα αυτά, η ερωτώσα Υπηρεσία υπέβαλε το ερώτημα που αναφέρεται στην περίληψη της παρούσας κατ'επίκληση διατάξεων που παρατίθενται στο νομοθετικό πλαίσιο της υπόθεσης. Η έκδοση γνωμοδότησης επί του ερωτήματος αυτού προϋποθέτει την εξέταση, ως προκριματικού, του ζητήματος της υποβολής τούτου, αρμοδίως ή μη, από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης. Επί του προκριματικού αυτού ζητήματος, το Τμήμα γνωμοδοτεί ομόφωνα ως ακολούθως:

5. Στα άρθρα 4, 7, 8, 9 και 20 του ν.4831/2021 «Οργανισμός Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κατάσταση των Λειτουργών και των Υπαλλήλων του» (Α170), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 4(Αρμοδιότητες του ΝΣΚ) 1. Στην αρμοδιότητα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ανήκει η νομική υποστήριξη του Κράτους και ιδίως:α).....β)....η έκδοση γνωμοδοτήσεων σε ερωτήματα της Διοίκησης...»

«Άρθρο 7 (Αρμοδιότητες Τμημάτων και Ολομέλειας) 1. Τα Τμήματα γνωμοδοτούν: α) ..., β) σε ερωτήματα της Βουλής των Ελλήνων, της Προεδρίας της Κυβέρνησης, της Διοίκησης, των Συντονιστών Αποκεντρωμένης Διοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ. και Ανεξάρτητων Αρχών, των οποίων η νομική υποστήριξη έχει ανατεθεί στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, των ΑΕΙ, εφόσον αυτό προβλέπεται ειδικά, καθώς και σε ερωτήματα Υπουργού για θέματα άσκησης ελέγχου και εποπτείας ή γενικότερης σημασίας στα εποπτευόμενα νομικά πρόσωπα, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 8, γ) ..... 2. ....3. ....4. Η Τακτική Ολομέλεια ή η Ολομέλεια Διακοπών γνωμοδοτεί: α) ..., β) ....., γ) ....., δ) για υποθέσεις, οι οποίες παραπέμπονται σε αυτήν από τον Πρόεδρο ή το Τμήμα, στην τελευταία δε περίπτωση, λόγω ισοψηφίας ή ιδιαίτερης σπουδαιότητας των υποθέσεων αυτών ή για υποθέσεις που η απευθείας παραπομπή τους στην Ολομέλεια ζητείται από την ερωτώσα υπηρεσία...».

«Άρθρο 8 (Γνωμοδοτική αρμοδιότητα ΝΣΚ) 1. Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, με τα αρμόδια όργανά του, γνωμοδοτεί σύμφωνα με τις περ. α` και β` της παρ. 4 των άρθρων 7, 8, 9, 20 και την περ. δ` της παρ. 4 του άρθρου 21, σε ερωτήματα: α) ....., β) ....., γ) ....., δ) των Συντονιστών Αποκεντρωμένης Διοίκησης, οι οποίοι μπορούν να απευθύνουν, για θέματα της αρμοδιότητάς τους, τοπικού μόνο ενδιαφέροντος, ερωτήματα στις υπηρεσιακές μονάδες του ΝΣΚ, που λειτουργούν στην έδρα τους. Ζητήματα γενικότερου ενδιαφέροντος τίθενται υπόψη του αρμόδιου Υπουργείου, το οποίο, αν το κρίνει αναγκαίο, διατυπώνει σχετικό ερώτημα, ...».

«Άρθρο 9 (Λειτουργία του ΝΣΚ ως συλλογικού οργάνου) 1. .... 2. .... 3. .... 4. .... 5. .... 6. Η γνωμοδότηση, μετά την υπογραφή της, σύμφωνα με την παρ. 2, διαβιβάζεται στο αρμόδιο για την αποδοχή της όργανο. Η αποδοχή ή μη της γνωμοδότησης διατυπώνεται ρητά στο σώμα του αντιτύπου της, με επισημειωματική πράξη, η οποία φέρει ημερομηνία και υπογραφή. Το αρμόδιο προς αποδοχή όργανο επιστρέφει στο Γραφείο ΝΣΚ που χειρίστηκε το ερώτημα τη γνωμοδότηση με την παραπάνω επισημειωματική πράξη. Μετά την αποδοχή της, η γνωμοδότηση αποτελεί πράξη δεσμευτική για τη Διοίκηση, το Ν.Π.Δ.Δ. ή την Ανεξάρτητη Αρχή και αναρτάται στο διαδίκτυο. 7. .... »

«Άρθρο 20 (Γραφεία Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και Ειδικά Γραφεία ΝΣΚ) 1. Γραφεία Νομικού Συμβουλίου του Κράτους λειτουργούν ....., σε κάθε Υπουργείο.. 2. .... 3. .... 4. Στο Γραφείο Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή στο Ειδικό Γραφείο ΝΣΚ, ανήκουν ιδίως: α) Η εισήγηση ενώπιον των Τμημάτων ή της Ολομέλειας του ΝΣΚ για τα ερωτήματα, τα οποία απευθύνονται προς αυτό και η κατάρτιση των σχετικών γνωμοδοτήσεων, β) ...».

6. Από τις ως άνω διατάξεις του Οργανισμού του Ν.Σ.Κ., προκύπτει ότι οι Συντονιστές Αποκεντρωμένης Διοίκησης έχουν αρμοδιότητα να απευθύνουν ερωτήματα προς τις υπηρεσιακές μονάδες του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους της έδρας τους, αποκλειστικά και μόνο για ζητήματα που εμπίπτουν στην καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητά τους και δεν παρουσιάζουν ευρύτερο ενδιαφέρον, σε αντίθετη δε περίπτωση, τίθενται υπόψη του αρμόδιου Υπουργείου. Ο περιορισμός αυτός απορρέει από την ιδιότητα των Συντονιστών Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ως προϊσταμένων αποκεντρωμένων μονάδων διοίκησης του Κράτους, οι οποίοι ασκούν τις

αρμοδιότητές τους αποκλειστικά εντός των γεωγραφικών ορίων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, των οποίων προΐστανται, όπως αυτές περιγράφονται στις διατάξεις του άρθρου 280 του ν.3852/2010 και του ν.4182/2013 (βλ. ΝΣΚ 32/2020, πρβλ. ΟΛΝΣΚ 180/2012).

7. Ως ερωτήματα, εξάλλου, με γενικότερο ενδιαφέρον, νοούνται αυτά που αφορούν ή ενδέχεται να αφορούν περισσότερες περιπτώσεις, μπορεί να απασχολούν ή να απασχολήσουν ευρύτερα τη Διοίκηση (Υπουργείο ή Αποκεντρωμένες Διοικήσεις) ή να έχουν γενικότερες συνέπειες για αυτή, ή οι άμεσες επιπτώσεις από την αντιμετώπισή τους να ενδιαφέρουν ολόκληρη την Επικράτεια, οπότε εναπόκειται στον αρμόδιο Υπουργό, κατά τη διακριτική του ευχέρεια, να απευθύνει σχετικό ερώτημα προς το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, έτσι ώστε η γνωμοδότηση που θα εκδοθεί, μετά την αποδοχή της, και την, ως εκ τούτου, υποχρεωτικότητά της για όλη τη Διοίκηση (άρθρο 9 παρ. 6 του ν.4831/2021), να τύχει ομοιόμορφης εφαρμογής. Με τον τρόπο αυτόν, διασφαλίζεται η ενιαία εφαρμογή του νόμου, η ενότητα και η ομαλή λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης, στην οποία εντάσσονται και οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, για την εξυπηρέτηση του γενικού συμφέροντος (πρβλ. ΟλομΝΣΚ 180/2012).

8. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από το έγγραφο του ερωτήματος, τίθεται το ζήτημα της ύπαρξης ή μη, καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητας της Διεύθυνσης Υδάτων Κεντρικής Μακεδονίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας Θράκης, για την έκδοση διοικητικής πράξης με αντικείμενο ρύθμισης χρήσεις ύδατος και εκτέλεση έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων που είναι χωροθετημένες εντός του Αγίου Όρους. Το ζήτημα αυτό αποτελεί, λόγω της εδαφικής περιφέρειας εντός της οποίας και μόνον δύναται να εκδοθούν άδειες χρήσης ύδατος και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων που χωροθετούνται εντός του Αγίου Όρους, ζήτημα τοπικού ενδιαφέροντος με την παραπάνω έννοια, και συνεπώς, ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας Θράκης είναι αρμόδιος, για την υποβολή σχετικού ερωτήματος, αλλά και την αποδοχή της γνωμοδότησης που θα εκδοθεί επ' αυτού.

Μετά την επίλυση του προκριματικού αυτού ζητήματος, το Τμήμα γνωμοδότησε ως εξής επί του ερωτήματος:

Νομοθετικό πλαίσιο

9. Στα άρθρα 18 παρ.1, 24 παρ.1 και 105 του Συντάγματος ορίζεται ότι:

Άρθρο 18 «1. Ειδικοί νόμοι ρυθμίζουν τα σχετικά με την ιδιοκτησία και τη διάθεση των ....., ιαματικών, ρεόντων και υπόγειων υδάτων και γενικά του υπόγειου πλούτου».

Άρθρο 24 «1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας ...».

Άρθρο 105«1. Η χερσόνησος του Άθω, από τη Μεγάλη Βίγλα και πέρα, η οποία αποτελεί την περιοχή του Αγίου Όρους, είναι, σύμφωνα με το αρχαίο προνομιακό καθεστώς του, αυτοδιοίκητο τμήμα του Ελληνικού Κράτους, του οποίου η κυριαρχία πάνω σ αυτό παραμένει άθικτη...2. Το Άγιο Όρος διοικείται, σύμφωνα με το καθεστώς του, από τις είκοσι Ιερές Μονές του, μεταξύ των οποίων είναι κατανεμημένη ολόκληρη η χερσόνησος του Άθω, το έδαφος της οποίας είναι αναπαλλοτρίωτο. Η διοίκηση του ασκείται από αντιπροσώπους των Ιερών Μονών, τι οποίοι αποτελούν την Ιερή Κοινότητα...3. Ο λεπτομερής καθορισμός των αγιορείτικων καθεστώτων και του τρόπου της λειτουργίας τους γίνεται από τον Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους τον οποίο, με σύμπραξη του αντιπροσώπου του Κράτους, συντάσσουν και ψηφίζουν οι είκοσι Ιερές Μονές και τον επικυρώνουν το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η Βουλή των Ελλήνων. 4. Η ακριβής τήρηση των αγιορείτικων καθεστώτων τελεί ως προς το πνευματικό μέρος υπό την ανώτατη εποπτεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου ως προς το διοικητικό μέρος υπό την εποπτεία του Κράτους στο οποίο ανήκει αποκλειστικά και η διαφύλαξη της δημόσιας τάξης και ασφάλειας. 5. Οι πιο πάνω εξουσίες του Κράτους ασκούνται από διοικητή, του οποίου τα δικαιώματα και καθήκοντα καθορίζονται με νόμο..».

10. Στο άρθρο 9 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Κ.Δ.Δ ν.2690/1999- Α`45) ορίζεται ότι «1. Η αρμοδιότητα των διοικητικών οργάνων καθορίζεται από τις σχετικές διατάξεις».

11. Στα άρθρα 2 παρ. 1, 5 παρ. 1 και 4 και 11 παρ. 1 και 2 του ν.3199/2003 (Α`280), με τον οποίο εναρμονίστηκε το εθνικό δίκαιο προς τις διατάξεις της Οδηγίας 200/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2000, ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής:

Άρθρο 2 «1.Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται για την προστασία και διαχείριση των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων».

Άρθρο 5 «1. Η προστασία και η διαχείριση κάθε λεκάνης απορροής ποταμού ανήκει στην Περιφέρεια στα διοικητικά όρια της οποίας εκτείνεται. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται Περιφέρεια νοείται στο εξής Αποκεντρωμένη Διοίκηση και όπου αναφέρεται Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας νοείται στο εξής Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.2...3...4. Σε κάθε Περιφέρεια συνιστάται Διεύθυνση Υδάτων μέσω της οποίας ασκούνται οι αρμοδιότητες της Περιφέρειας για την προστασία και διαχείριση των υδάτων...» (βλ. άρθρο 24 παρ.3 .

Άρθρο 11 «1. Κάθε νομικό ή φυσικό πρόσωπο μπορεί να χρησιμοποιεί νερό ή να εκτελεί έργα αξιοποίησης υδατικών πόρων για την ικανοποίηση των πραγματικών αναγκών του. Μπορεί επίσης να εκτελεί έργα αξιοποίησης υδατικών πόρων και για ανάγκες πέρα από τις δικές του ή ανεξάρτητα από αυτές, εφόσον εξυπηρετούν την κοινή ωφέλεια. Για την παροχή ύδατος, τη χρήση ύδατος και την εκτέλεση έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων από φυσικό ή νομικό πρόσωπο του ιδιωτικού ή του δημόσιου τομέα, απαιτείται άδεια. Για την έκδοση άδειας χρήσης ύδατος ή εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων πρέπει να τεκμηριώνεται η συμβατότητα και η σκοπιμότητα έκδοσής της, σύμφωνα με το οικείο Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής Λεκανών Απορροής Ποταμών και το οικείο Πρόγραμμα Μέτρων. Για την έκδοση άδειας χρήσης νερού ή εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων πρέπει να τεκμηριώνεται η διαθεσιμότητα των ποσοτήτων νερού που θα αξιοποιηθούν, καθώς και η σκοπιμότητα έκδοσής της σύμφωνα με το οικείο Σχέδιο Διαχείρισης και τα μέτρα που καθορίζονται από το Πρόγραμμα Μέτρων.2.1. Οι άδειες χρήσης ύδατος ή εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων εκδίδονται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά από εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Εσωτερικών, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθορίζονται οι κατηγορίες των αδειών, το περιεχόμενο του φακέλου αδειοδότησης και τα συνοδευτικά στοιχεία ανά κατηγορία, οι δικαιούχοι των αδειών, οι όροι και η ειδικότερη διαδικασία

έκδοσης των αδειών, το περιεχόμενο των αδειών, η διάρκεια ισχύος τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα. ... .»

12. Στο άρθρο 3 της εκδοθείσας κατ'εξουσιοδότηση της παραγράφου 2.1 του άρθρου 11 του ν.3199/2003, Κοινής Απόφασης των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Εσωτερικών, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με αριθμό οικ.146896/2014 (Β'2878), ορίζεται : «1. Οι άδειες εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων ή/και χρήσης ύδατος, εκδίδονται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στην αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται η λεκάνη απορροής ποταμού όπου βρίσκεται το σημείο υδροληψίας, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 706/2010 Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων που έχει εκδοθεί σε εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 5 του ν.3199/2003, όπως ισχύει, μετά από εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. 1.1. Στις περιπτώσεις συναρμοδιότητας Αποκεντρωμένων Διοικήσεων επί κοινής λεκάνης απορροής ποταμού, η άδεια εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων ή/και χρήσης ύδατος εκδίδεται από το Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στα διοικητικά όρια της οποίας υπάγεται το σημείο υδροληψίας, μετά από σύμφωνη γνώμη των συναρμόδιων Διευθύνσεων Υδάτων των λοιπών Αποκεντρωμένων Διοικήσεων. Με κοινές αποφάσεις των Γενικών Γραμματέων των συναρμόδιων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων καθορίζεται λεπτομερέστερα ο τρόπος συνεργασίας τους. 1.2. Στις περιπτώσεις που το σημείο υδροληψίας χωροθετείται σε λεκάνη απορροής ποταμού διαφορετική από αυτή στην οποία υπάγεται το υπόγειο υδατικό σύστημα άντλησης, η άδεια εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων ή/και χρήσης ύδατος εκδίδεται από το Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στην αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται η λεκάνη απορροής ποταμού όπου βρίσκεται το σημείο υδροληψίας, μετά από σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης στην οποία υπάγεται το υπόγειο υδατικό σύστημα άντλησης του ύδατος. Με κοινές αποφάσεις των Γενικών Γραμματέων των συναρμόδιων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων καθορίζεται λεπτομερέστερα ο τρόπος συνεργασίας τους».

13. Με την υπ'αριθμ.οικ.706/2010(Β'1383) Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, καθορίστηκαν οι Λεκάνες Απορροής Ποταμών (Λ.Α.Π.) της χώρας και ορίστηκαν οι αρμόδιες, τότε κρατικές, Περιφέρειες για τη διαχείριση και

προστασία τους. Σύμφωνα με την Απόφαση αυτή (βλ. Παράρτημα ΙΙ) αρμόδια Περιφέρεια για την Λ.Α.Π. της Χερσονήσου του Άθω ορίζεται η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και ήδη Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας-Θράκης. Με την υπ' αριθμ.905/21.12.2017 (Β'4675) Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, εγκρίθηκε η 1^η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λ.Α.Π. του Υδατικού Διαμερίσματος Κεντρικής Μακεδονίας και της αντίστοιχης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, στο οποίο (Σχέδιο) περιλαμβάνεται η Λ.Α.Π. Άθω (EL1043)

14. Στα άρθρα 1, 6, 9, 12, 13 και 187 του κυρωθέντος με το ν.δ. της 10/16-9-26 (ΦΕΚ 309 Α), Καταστατικού Χάρτη του Αγίου Όρους, ορίζεται ότι:

Άρθρο 1« *Το αγιώνυμον Όρος του Αθω συνίσταται εξ είκοσιν Ιερών Κυριαρχικών Βασιλικών, Πατριαρχικών και Σταυροπηγιακών Μονών, τεταγμένων κατά τα ανέκαθεν κρατούντα κατά την ακολουθον Ιεραρχικήν τάξιν.1. ..., 2....., 3....., 4....., 5....., 6....., 7.....,8....., 9.....10.....,11.....,12.....13. η Ιερά Μονή της Σίμωνος Πέτρας, 14...., 15. ...., 16....., 17....., 18....., 19. ...., 20.....Πάντα δε τα λοιπά ιδρύματα, σκήται, κελλία, ησυχαστήρια, είναι εξαρτήματα μιας εκάστης των είκοσι Κυριάρχων Ιερών Μονών».*

Άρθρο 6 « *Η έκτακτος 20μελής Σύναξις η κατά το άρθρ. 43 του κυρουμένου Καταστατικού Χάρτου συνεργομένη αυτοδικαίως δις του έτους εν Καρυαίς μετά την τυπικήν πρόσκλησιν της Ιεράς Κοινότητος, αποτελουμένη δε εκ προϊσταμένων και καθηγουμένων των είκοσιν Ιερών Μονών, πλήν της δικαστικής εξουσίας της, ασκουμένης υπό τους όρους του άρθρ. 7 παρ. 3 του παρόντος, δικαιούται να ψηφίση κανονιστικής διατάξεις μη αντικειμένας προς τον Καταστατικόν Χάρτην. Αι διατάξεις αύται κοινοποιούμεναι τω Διοικητή επικυρούνται υπό του αρμοδίου Υπουργού, πλήν των καθαρώς πνευματικής φύσεως, αίτινες ανακοινούνται προς έγκρισιν τω Οικουμενικώ Πατριαρχείω».*

Άρθρο 9 «*Αι Ιεραί Μοναί εισίν αυτοδιοίκητοι, διοικούνται δε συμφώνως τω εσωτερικώ αυτών κανονισμώ, τον οποίον ψηφίζουν αύται και εγκρίνει η Ιερά Κοινότης, ήτις και ασκεί την εποπτείαν επί της τηρήσεως και ομαλής λειτουργίας αυτού, μη δυναμένου ν'αντίκειται εις τας διατάξεις του παρόντος Καταστατικού Χάρτου».*

Άρθρο 12 «*Το Αγιον Όρος απολαύει, κατά τα ανέκαθεν κρατούντα, ειδικών προνομίων και ασυδοσιών, ως ταύτα συγκεκριμένως διατυπούνται εν διατάξεσι του παρόντος Καταστατικού Χάρτου».*

Άρθρο 13 «Η διαχείρισις της καθόλου περιουσίας των Ιερών Μονών ανήκει τη επιμελεία της εν εκάστη τούτων μοναζούσης αδελφότητος».

Άρθρο 187 «Πάσα διάταξις, αντικειμένη εις τον παρόντα Καταστατικον Χάρτην, δεν δύναται να έχη ισχύν εν Αγίω Όρει».

15. Με το άρθρο 9 του ν.1198/1981 «περί ρυθμίσεως θεμάτων αναγομένων εις την εκτός του Άθω ακίνητον περιουσία των Ι.Μονών του Αγίου Όρους και άλλων τινών διατάξεων» (238 Α΄), συστήθηκε Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Κέντρον Διαφυλάξεως Αγιορειτικής Κληρονομίας (Κ.Δ.Α.Κ.). Στις διατάξεις του ως άνω άρθρου ορίζονται τα εξής:

«α) Σύστασις. Συνιστάται Νομικόν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου υπό την επωνυμίαν "Κέντρον Διαφυλάξεως της Αγιορειτικής Κληρονομίας (ΚΔΑΚ)", με έδραν την πόλιν της Θεσσαλονίκης, υπαγόμενον υπό τον έλεγchon και την εποπτείαν του Υπουργείου Βορείου Ελλάδος.

β) Σκοπός. Το Κέντρον Διαφυλάξεως της Αγιορειτικής Κληρονομίας σκοπεύει εις την τελικήν διαμόρφωσιν προγράμματος έργων υποδομής, συντηρήσεως και αναστηλώσεων του Αγίου Όρους και εκτέλεσιν αυτού εντός του αναγκαίου προς τούτο χρόνον και την υποβοήθησιν και αρωγήν του έργου της Ι. Κοινότητος και των Ι. Μονών του Αγίου Όρους δια την διαφύλαξιν της Κληρονομίας αυτού.

2. Διοικητικόν Συμβούλιον. Το Κέντρον Διαφυλάξεως της Αγιορειτικής Κληρονομίας διοικείται υπό ενδεκαμελούς(11) Διοικητικού Συμβουλίου, απαρτιζόμενον εκ των κάτωθι:

α) Του Υπουργού Μακεδονίας και Θράκης ως Προέδρου, αναπληρούμενου από τον Αντιπρόεδρο, Διοικητή του Αγίου Όρους

β) του Διοικητού Αγίου Όρους, νομίμως Αναπληρουμένου, ως Αντιπροέδρου,

γ) δύο Αγιορειτών Μοναχών, υποδεικνυομένων υπό της Ι. Κοινότητος μετά των Αναπληρωτών αυτών, επίσης Αγιορειτών Μοναχών, οίτινες, ορίζονται το αργότερον εντός μηνός, αφ' ότου τούτο ζητηθή αρμοδίως, άλλως το Διοικητικόν Συμβούλιον συγκροτείται νομίμως και εν ελλείψει τούτων, δυναμένων να διορισθούν και μεταγενεστέως εφ' όσον ήθελε γίνη η σχετική πρότασις,

δ) δύο Καθηγητών της Πολυτεχνικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μετά των Αναπληρωτών αυτών,

- ε) ενός Καθηγητού της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, μετά του Αναπληρωτού αυτού,
- στ) ενός Καθηγητού της Έδρας Βυζαντινής Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του αυτού ως άνω Πανεπιστημίου, μετά του Αναπληρωτού του,
- ζ) του Προέδρου του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, Τμήματος Κεντρικής Μακεδονίας, μετά του αναπληρωτού του,
- η) του Εφόρου της 10ης Εφορίας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, νομίμως αναπληρουμένου,
- θ) του Εφόρου της 9ης Εφορίας Αρχαιοτήτων ή ομόρου Εφορίας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, νομίμως αναπληρουμένου.

Τα ανωτέρω μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μετά των αναπληρωτών των διορίζονται επί τριετή θητεία δι' αποφάσεως του Υπουργού Βορείου Ελλάδος.

3. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ελλείποντα, απόντα ή κωλύόμενα αναπληρούνται υπό των νομίμων αυτών αναπληρωτών.

4. Το Διοικητικόν Συμβούλιον συγκαλείται υπό του Προέδρου αυτού πέντε (5) ημέρας προ εκάστης συνεδριάσεως και ευρίσκεται εν απαρτία παρόντων πέντε (5) τουλάχιστον των μελών του, εν οίς απαιτήτως ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος. Αι αποφάσεις του Δ.Σ. λαμβάνονται κατά πλειοψηφίαν των παρόντων, επί ισοψηφίας νικώσης της ψήφου του Προέδρου.

5. Συνιστάται τριμελής προς υποβοήθησιν του έργου του Διοικ. Συμβουλίου του ΚΔΑΚ Εκτελεστική Επιτροπή εκ των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, αποτελούμενη εκ του Γεν. Γραμματέως του Υπουργείου Β. Ελλάδος, του Διοικητού του Αγίου Ορους και του υπό στοιχείον η Εφόρου Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, μετά των Αναπληρωτών αυτών, ως ούτοι καθορίζονται εις την παράγραφον 1 του παρόντος άρθρου. Της εκτελεστικής Επιτροπής προεδρεύει ο Γεν. Γραμματέας του Υπουργείου Β. Ελλάδος, αναπληρούμενος υπό του Διοικητού του Αγίου Ορους.

6. Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου:

α) Το Διοικητικόν Συμβούλιον είναι το όργανον διοικήσεως και διαχειρίσεως του Κέντρου Διαφυλάξεως της Αγιορειτικής Κληρονομίας.

β) Επιφυλασσομένων των Διατάξεων του άρθρου 105 του Συντάγματος, του Καταστατικού Χάρτου του Αγίου Ορους και του από 10/16.9.1926 Ν.Δ. περί κυρώσεως αυτού αι αρμοδιότητες των Υπουργείων Οικισμού -Χωροταξίας

και Περιβάλλοντος, Δημοσίων Έργων, Πολιτισμού και Επιστημών, και Γεωργίας, ασκούνται εφεξής και μέχρι της ολοκλήρωσής του εις την παράγραφο 1 β προγράμματος εντός της περιοχής του Αγίου Όρους, αποκλειστικώς υπό του δια του παρόντος νόμου συνιστωμένου Κέντρου (ΚΔΑΚ).

γ) Εις την αποκλειστικήν αρμοδιότητα του εν λόγω Κέντρου ανήκει η έγκρισις και ο έλεγχος πάσης μελέτης αφορώσης εκτέλεσιν έργου ή ετέρας συναφούς εργασίας εντός της ανωτέρω περιοχής.

δ) Το Κέντρο προγραμματίζει, συντονίζει, εποπτεύει χρηματοδοτεί και εκτελεί τα πάσης φύσεως αναγκαία έργα εντός του Αγίου Όρους.

ε) Προτάσεις έργων, προερχόμεναι εκ των Ι. Μονών, υποβάλλονται μέσω της Ι. Κοινότητος, απαραίτητος δε προϋπόθεσις δια την έγκρισιν αυτών είναι η σύμφωνος γνώμη της Ι. Κοινότητος, διατυπωμένη εγγράφως.

στ) Δια τα εις τα εδάφια δ` και ε` του παρόντος αναφερόμενα έργα ή ετέρας συναφείς εργασίας απαιτείται η σύμφωνος γνώμη των κατ` ιδίαν Ι. Μονών, προκειμένου περί έργων αφορώντων εις αυτάς, της δε Ι. Κοινότητος, προκειμένου περί έργων γενικότερας φύσεως και σημασίας.

7. Εκπροσώπησις.

Το ΚΔΑΚ εκπροσωπείται δικαστικώς και εξωδίκως υπό του Προέδρου του Δ.Σ. αυτού.

8. Τρόπος εκπονήσεως Μελετών και εκτέλεσις έργων ή άλλων συναφών εργασιών.

α) Δι` αποφάσεων του το Διοικ. Συμβούλιον αναθέτει εις την Ι. Κοινότητα, τας ενδιαφερομένας Ι. Μονάς, τας καθ` ύλην αρμοδίας Δημοσίας Υπηρεσίας, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, φυσικά πρόσωπα, συλλογικώς ή μεμονωμένως, αναλόγως της εξειδικεύσεως εκάστου εξ αυτών, την εκπόνησιν μελετών, την εκτέλεσιν έργων και άλλων συναφών εργασιών. Δια των ιδίων αποφάσεων προσδιορίζεται επίσης το προς εκτέλεσιν έργων ή έτερον αντικείμενον, οι όροι εκτελέσεως αυτών ως και ή καταβλητέα αμοιβή, όπου αύτη είναι αναγκαία.

β). Η κατά τα ανωτέρω ανάθεσις εκπονήσεως μελετών και εκτελέσεως έργων ή άλλων συναφών εργασιών εις Δημοσίας Υπηρεσίας, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου ή φυσικά πρόσωπα, η χρηματοδότησις αυτών ως και η παραλαβή των αποτελεσμάτων υπό του συνιστωμένου Κέντρου

γίνονται κατά παρέκκλισιν των Διατάξεων περί Δημοσίου Λογιστικού, Κρατικών Προμηθειών, αναθέσεως Μελετών, εκτελέσεως Δημοσίων Έργων, ως και πάσης άλλης σχετικής ή ειδικής Διατάξεως.

γ) Δια κοινής αποφάσεως των Υπουργών Βορείου Ελλάδος και Οικονομικών καθορίζονται τα του τρόπου πραγματοποίησεως, δικαιολογήσεως και πληρωμής, ως και η εν γένει διοικητική και διαχειριστική διεκπεραίωσις υπό του εν λόγω Κέντρου (ΚΔΑΚ) των κονδυλίων των διατιθεμένων δια την εκπόνησιν των Μελετών και την εκτέλεσιν των έργων ή άλλων συναφών εργασιών, κατά παρέκκλισιν των διατάξεων περί Δημοσίου Λογιστικού, Κρατικών Προμηθειών, αναθέσεως Μελετών, εκτελέσεως Δημοσίων Έργων, ως και πάσης άλλης σχετικής γενικής ή ειδικής διατάξεως. Δι' ομοίων αποφάσεων επεκτείνονται αι ούτω θεσπιζόμεναι ρυθμίσεις εις τους φορείς εκπονήσεως και αναθέσεως των Μελετών και Έργων, ως και των ετέρων συναφών εργασιών.

δ) Άπαντες οι φορείς Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, εις τους οποίους ανατίθεται η μελέτη και εκτέλεσις έργων ή άλλων συναφών εργασιών υποχρεούνται όπως υποβάλλουν εις το ΚΔΑΚ οικονομικόν απολογισμόν δια το σύνολον των πραγματοποιηθεισών δι' έκαστον έργον δαπανών. Ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής του απολογισμού τούτου καθορίζεται δι' αποφάσεως του Υπουργού Βορείου Ελλάδος.

9. Προσωπικόν.....11.....»..

Τέλος, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 10 ν.1198/1981, καταρτίσθηκαν προεδρικά διατάγματα που διέπουν τον Οργανισμό λειτουργίας του Κέντρου Διαφυλάξεως της Αγιορειτικής Κληρονομίας (Π.Δ. 1231/1981) και την οργάνωση και εκτέλεση των έργων συντηρήσεως στο Άγιο Όρος (Π.Δ. 264/1999).

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ'αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα, σύμφωνα με τις διατυπωθείσες δύο γνώμες:

16. Κατά την γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τους Νομικούς Συμβούλους, Δημήτριο Μακαρονίδη, Γεώργιο Βαμβακίδη, Αθανάσιο Θεοχάρη, Ευστράτιο Ηλιαδέλη και Μαρία Δεληγιάννη (ψηφοί 5) με την οποία συντάχθηκε και ο εισηγητής Πάρεδρος (γνώμη χωρίς ψήφο):

17. Με τη διάταξη του άρθρου 24 του Συντάγματος, το φυσικό περιβάλλον, στοιχείο του οποίου αποτελούν οι υδατικοί πόροι, έχει αναχθεί σε αυτοτελώς προστατευόμενο αγαθό, προκειμένου να εξασφαλισθεί η οικολογική ισορροπία και η διαφύλαξη των φυσικών πόρων προς χάρη των επόμενων γενεών. Για το σκοπό αυτό ο συντακτικός νομοθέτης επέβαλε στα όργανα του Κράτους να προβαίνουν σε θετικές ενέργειες για τη διαφύλαξη του προστατευόμενου αγαθού και να λαμβάνουν τα απαιτούμενα νομοθετικά και διοικητικά, προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα, παρεμβαίνοντας στον αναγκαίο βαθμό και στην οικονομική ή άλλη ατομική ή συλλογική δραστηριότητα (βλ. ΣτΕ 1453/2018).

18. Από το άρθρο 105 του ισχύοντος Συντάγματος 1975/1986/2001, τον υπό χρονολογία 10.5.1924 Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους και τις διατάξεις του ν.δ/τος της 10/16.9.1926 (ΦΕΚ Α 309), με το οποίο κυρώθηκε και δημοσιεύθηκε ο Κ.Χ.Α.Ο. (άρθρα 1 και 44 του ν.δ/τος) αποκτήσας με αυτόν τον τρόπο ισχύ νόμου και μάλιστα αυξημένης τυπικής ισχύος (βλ. ΝΣΚ 245/2008), συνάγεται ότι η κυριαρχία του Ελληνικού Κράτους επί του εδαφικού τμήματος του Αγίου Όρους, το οποίο η Ελληνική Πολιτεία επέλεξε να αναγνωρίσει με συνταγματική διάταξη ως αυτοδιοίκητη κοινότητα, εκφράζοντας ένα γενικό σεβασμό στο από απροσδιορίστων ετών διαμορφωμένο καθεστώς, παραμένει άθικτη και ακέραιη, όπως ακριβώς και στα λοιπά γεωγραφικά τμήματα της Ελληνικής Επικράτειας. Τούτο σημαίνει ότι, κατ' αρχήν, η ελληνική νομοθεσία είναι εφαρμοστέα εξ ολοκλήρου και επί του Αγίου Όρους, ο μόνος δε υφιστάμενος περιορισμός είναι οι ανωτέρω διατάξεις της ειδικής περί τούτου νομοθεσίας, με την οποία παρέχονται ειδικά δικαιώματα και προνόμια προς την ιδιότυπη αυτή διοικητική μονάδα. Ισχύει δηλαδή ή αρχή της «επικουρικότητας» για την Ελληνική νομοθεσία, υπό την έννοια ότι αυτή εφαρμόζεται εφόσον το εκάστοτε υπό κρίση θέμα δεν καλύπτεται από την αγιορειτική νομοθεσία (βλ. ΝΣΚ 708/2002, 675/1999).

Επομένως, η αληθής έννοια και έκταση του αυτοδιοίκητου του Αγίου Όρους προσδιορίζεται ως το πλαίσιο εκείνο των πράξεων και συνθηκών εν γένει δια

των οποίων διασφαλίζονται μόνον οι αναγκαίοι και επαρκείς όροι εκπληρώσεως του θρησκευτικού συναισθήματος των εγκαταβιούντων σ' αυτό (βλ. ΝΣΚ 273/2010), χωρίς την επέμβαση ως προς το σημείο αυτό, της Ελληνικής Πολιτείας, η οποία, όμως, επιφύλαξε κατά τα λοιπά, ρητά στο κράτος την άσκηση της κυριαρχίας του, την κύρωση ή όχι του Καταστατικού Χάρτη από τη Βουλή και την κρατική εποπτεία ως προς το διοικητικό μέρος. Επομένως και υπό το ισχύον Σύνταγμα, τα προνόμια του Αγίου Όρους εξακολουθούν να αποτελούν παραχώρηση του Ελληνικού Κράτους, ισχύουν δε μόνο στο μέτρο που τα αναγνωρίζει το Σύνταγμα και ο κυρωτικός νόμος του Καταστατικού Χάρτη, ο οποίος άλλωστε ορίζει ότι ο Καταστατικός Χάρτης κυρώνεται εφόσον δεν είναι αντίθετος με τις διατάξεις του κυρωτικού νόμου (βλ. ΣτΕ 611/1988). Έτσι, το Ελληνικό Κράτος, τμήμα του οποίου αποτελεί το Άγιο Όρος, ασκεί εντός του τμήματος αυτού, όλες τις κυριαρχικές εξουσίες, οι οποίες προσιδιάζουν ή θεωρούνται αναγκαίες προς εφαρμογή της ελληνικής έννομης τάξης εντός ελληνικού χώρου, εφόσον δεν θίγουν την περιορισμένη, ως προς ειδικό τομέα, αυτοδιοίκηση του Αγίου Όρους, όπως αυτή προσδιορίζεται στο Σύνταγμα και στον Κ.Χ.Α.Ο. (βλ. ΝΣΚ 405/1988 και ΟΛΝΣΚ 92/2013). Στην προκειμένη περίπτωση, ούτε στον Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους, ούτε σε άλλη Κανονιστική Διάταξη της Δισενιαύσιας Ιεράς Σύναξης του Αγίου Όρους, περιλαμβάνεται ρύθμιση που να αφορά άμεσα ή και έμμεσα, στη διαχείριση των υδατικών πόρων του Αγίου Όρους, ενώ η σχετική αρμοδιότητα του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας- Θράκης, η οποία και αποτελεί εκδήλωση κρατικής κυριαρχίας κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 105 περ.1 του Συντάγματος, δεν απαγορεύεται από καμία διάταξη του Καταστατικού Χάρτη του Αγίου Όρους, ούτε σχετίζεται με οποιονδήποτε τρόπο, με το συνταγματικά κατοχυρωμένο αρχαίο προνομιακό καθεστώς και το αυτοδιοίκητο του Αγίου Όρους, το οποίο, άλλωστε, αφορά σε υποθέσεις καθαρώς πνευματικής φύσης και ζητήματα εσωτερικής διοίκησης (βλ. ΟΛΝΣΚ 92/2013, ΣτΕ 1889/97, 3171/1973).

19. Συνεπώς, με βάση τα παραπάνω εκτεθέντα, λαμβανομένου υπόψη και ότι στο Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής Λεκανών Απορροής Ποταμών Κεντρικής Μακεδονίας περιλαμβάνεται και η Λ.Α.Π. Άθω, όσον αφορά στη διαχείριση των υδατικών πόρων που χωροθετούνται εντός του Αγίου Όρους, και για την αποφυγή νομοθετικού κενού, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι το καθ'ύλην και κατά

τόπον αρμόδιο όργανο για την έκδοση άδειας χρήσης ύδατος και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων σε περιοχές που είναι χωροθετημένες εντός του Αγίου Όρους, είναι ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης, μετά από εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατ'εφαρμογή των άρθρων 11 παρ.2.1 του ν. 3199/2003 (Α'280) και 3 της, εκδοθείσας κατ'εξουσιοδότηση της παραγράφου 2.1 του άρθρου 11 του ν.3199/2003, Κοινής Απόφασης των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Εσωτερικών, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με αριθμό οικ.146896/2014 (Β'2878).

20. Μειοψήφησαν η Πρόεδρος του Τμήματος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Νίκη Μαριόλη και οι Νομικοί Σύμβουλοι, Κωνσταντίνος Γεωργάκης και Ευαγγελία Σκαλτσά, οι οποίοι διατύπωσαν την εξής γνώμη:

21. Α. Με τις διατάξεις του άρθρου 9 του ν.1198/1981 (Α-238) συστάθηκε Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Κέντρο Διαφυλάξεως της Αγιορείτικης Κληρονομιάς (ΚΔΑΚ)», υπαγόμενο υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του Υπουργείου Βορείου Ελλάδος. Ως όργανο διοίκησης και διαχείρισής του, ορίσθηκε ενδεκαμελές Διοικητικό Συμβούλιο στο οποίο μεταξύ άλλων, συμμετέχουν ο Υπουργός Μακεδονίας-Θράκης, ως Πρόεδρος και ο Διοικητής του Αγίου Όρους ως Αντιπρόεδρος.

Από τις διατάξεις του ανωτέρω άρθρου σαφώς προκύπτει ότι ο νομοθέτης έχοντας υπόψη το ιδιαίτερο καθεστώς του Αγίου Όρους, όπως αυτό καθιερώνεται με τις διατάξεις του άρθρου 105 του Συντάγματος και του Κ.Χ.Α.Ο., το αυτοδιοίκητο, την ιδιαιτερότητα του χώρου αυτού και τη μεγάλη για την Πολιτεία και το Έθνος σημασία της Αγιορείτικης Κληρονομιάς θεσμοθέτησε ειδικούς κανόνες και όργανα για τον προγραμματισμό και την εκτέλεση των πάσης φύσεως αναγκαίων έργων εντός του Αγίου Όρους.

Επομένως, οι ανωτέρω διατάξεις του ν.1198/1981 και του εκδοθέντος κατ'εξουσιοδότηση της παρ.10 του άρθρου 9 αυτού, π.δ./τος 1231/1996 «περί Οργανισμού του Κ.Δ.Α.Κ.», με τις οποίες ρυθμίζονται τα του τρόπου προγραμματισμού, μελέτης, έγκρισης, εποπτείας, χρηματοδότησης και εκτέλεσης των πάσης φύσης έργων και άλλων συναφών εργασιών στο Άγιο Όρος, προς διαφύλαξη της Ιεράς Κληρονομιάς του, είναι προδήλως ειδικές

έναντι οποιωνδήποτε άλλων γενικών ή ειδικών διατάξεων περί εκτελέσεως πάσης φύσεως δημοσίων έργων κλπ., διότι αναφέρονται αποκλειστικώς στο έργο ή εργασίες που αποσκοπούν στην επίτευξη του ανωτέρω σκοπού (βλ. Γνωμ. 675/1999 ΝΣΚ).

Ως εκ τούτου, οι ανωτέρω διατάξεις του ν.1198/1981, ρυθμίζουσες την εκτέλεση των πάσης φύσης έργων και εργασιών στην περιοχή του Αγίου Όρους, ως ειδικές, κατισχύουν των διατάξεων του ν.3199/2003 και της ΚΥΑ 146896/2014, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση αυτού.

Υπό την αντίθετη εκδοχή, οι εκδοθείσες αποφάσεις του ΔΣ του Κ.Δ.Α.Κ. με αριθμ.42/2021 με θέμα «Έγκριση μελέτης, και περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου υδρομάστευση πηγών και κατασκευή υδραγωγού της Ι. Μονής Σίμωνος Πέτρας» καθώς και η υπ' αριθμ. 49/2021 απόφαση του ίδιου ΔΣ με θέμα «Έγκριση της μελέτης του έργου Κτιριακές υποδομές για την αποθήκευση, τυποποίηση και συσκευασία δασικών και φυσικών προϊόντων της Ι. Μονής Σίμωνος Πέτρας» είναι άκυρες και ανυπόστατες, ως εκδοθείσες παρά αναρμοδίου οργάνου και επιπλέον, όπως δέχεται και η ερωτώσα Υπηρεσία στο με αρ.πρωτ.197365/7-9-2021 έγγραφό της, λαμβανομένου υπόψη του σταδίου διαδικασίας εκτέλεσης του έργου (έχει σχεδόν ολοκληρωθεί), είναι προαπαιτούμενο, της χορήγησης άδειας για το συγκεκριμένο έργο, η πληρωμή του προβλεπόμενου διοικητικού προστίμου για την εκτέλεσή του, άνευ αδείας.

Β. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 105 παρ.1 του Συντάγματος και του συνόλου των αυξημένης τυπικής ισχύος διατάξεων του ειδικού και εξαιρετικού δικαίου του Κ.Χ.Α.Ο. και ιδίως των άρθρων 9, 13 και 187 αυτού, οι Μοναστηριακές αρχές του Αγίου Όρους, ασκούν ελεύθερα τα της διοίκησης των Ιερών Μονών, στην οποία διοίκηση περιλαμβάνεται και η διαχείριση της καθόλου κινητής και ακίνητης περιουσίας τους, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του Κ.Χ.Α.Ο, και ότι άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που προβλέπουν διαδικασίες αδειοδότησης που αφορούν σε χρήση ή διαχείριση πραγμάτων που ανήκουν στις Ιερές Μονές, δεν τυγχάνουν εφαρμογής, καθόσον, αυτό θα αποτελούσε ανεπίτρεπτη επέμβαση στην αυτοδιοίκηση αυτών.

Συνεπώς και η διαχείριση των υδατικών πόρων των Ιερών Μονών όπως στην προκειμένη περίπτωση, ανάγεται στην διαχείριση της περιουσίας τους, χωρίς να απαιτείται άλλη άδεια χρήσης ύδατος ή εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων από την Διεύθυνση Υδάτων Κεντρικής Μακεδονίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης.

22. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε΄) γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ότι καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιος, για την χορήγηση ενιαίας άδειας χρήσης ύδατος - εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων, σε περιοχές που είναι χωροθετημένες εντός του Αγίου Όρους, είναι ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης, μετά από εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Υδάτων Κεντρικής Μακεδονίας.

23. Περαιτέρω, το Τμήμα, λόγω της μείζονος σπουδαιότητας του κρίσιμου νομικού θέματος, γνωμοδοτεί, ομόφωνα, όπως το ερώτημα παραπεμφθεί προς συζήτηση στην Ολομέλεια του Ν.Σ.Κ.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 29 Οκτωβρίου 2021

Η Πρόεδρος του Ε΄ Τμήματος Ν.Σ.Κ.

Νίκη Μαριόλη
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Νικόλαος Πρίτσινας
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.